

Fehér Renátó

Er-dő-ső-tét

– Szereted ezt a fát?

– Nem.

– Miért?

– Azért, mert mindig szelet kavár.

[Pilinszky János és Baitz Borbála Bébi beszélgetése]

Jelnyelven támad fel
kezeid közt az erdő.
Könyékhajlatodba suhintasz,
alkarodból születik a fa.

Nem rámutatsz, ami fa.
Nem elgondolod mint fa.
Mutatkozik általad a fa.
S kimondatik általad: *fa*.

A fa, a fa, a fa, a fa.
Baba. Babarbara. Borbála. Bébi.
Jeled és neved varrd ingnyakadba.
Valaha egy egész mondat állt itt:

{ . }
Üreg volt a szádban.
Most onnan sarjad ki a
fa cse me te.

Kérges az ajkad.
Ajkad a kérge.
Szuvas a foghang.
Gyökere gyenge.

Torkodból zöng a
szél, ami rázza.
Ez csak a Kezdet.
S aztán a fából

létra lesz – hullni
semmibe újra.
Nyolcadik szavad
hallja-e bárki?

„Dachbodenleiter.”
Tetthelyre vissza.
Padlásajtót nyom
falcsont és nyakszirt.

Szilánkos szókincs
botladozik fönt
in dunklen Wald, az
er-dő-ső-tét-ben.

G. István László

Andriamanitra* és az ember

Én, a felső zanahari, kinek szeme a Hold,
mécsese a Nap, drágakövei a csillagok,
megparancsolom Neked, ember, kibe
életet leheltem, hogy lakozzál fent
velem. *Nem lehet, jóillatú Úr, nem
lehet, az alsó zanahari nem engedi.*
Mécsesem a Nap, kútszemem a Hold,
lyukat látok rajtad, ahogy nézlek, alagutat
látok rajtad át, megparancsolom,
lakozzál fent velem. *Nem lehet, jóillatú,
nem lehet.* Akkor a lyuk megmarad,
akkor a lyukon át leheleted felszökik, akkor
a lyuk alatt tested lent marad, mocsárba,
sárba, vízbe költözik. Testnedveidből kis
féreg születik, kígyóvá, angolnává, vizek
urává változik. *Miféle úr a vizek ura, jóillatú,
a vizek kígyója mi felett uralkodik? Mocsár
felett, féreg felett, poshadt víz felett.*

* Andriamanitra a malgas mitológiában (Madagaszkár területén) a teremtő isten, a jó illatú úr. A malgas mitológia több rokon vonást tart fenn a maláj és indonéz mítoszokkal, nyelve sem az afrikai nyelvekhez tartozik, hanem ausztronéz nyelv. A. a felső zanahari (teremtő isten), aki szent veszekedésben él az alsó, földi zanaharival. Az alsó zanahari formázza meg az embert és az állatokat a földből, A. pedig lelket fúj belé. A. az ég megtestesítője: mécsese a Nap, szeme a Hold, a csillagok a drágakövei. Azt követeli, hogy az élőlények szálljanak fel az égbe. Az alsó zanahari ezt megtagadja, ezért A. a lényeket halandóvá teszi, halálukat követően magához veszi a lehetőséget. A malgas mitológiában a vizek nem alkotnak különálló világot, de a holtak országával asszociálhatók. A malgasok túlvilághite szerint a halott testnedveiből kis féreg születik, amely később angolnává, krokodillá, kígyóvá, sőt Fanampituluhuvá, vagyis a vizek urává változik.